

HLA SA TEL

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉ
ČÁSTI
PRAHA 15

ČÍSLO
2017
ROČNÍK 23
NEPRODEJNÉ

7-8

WWW.PRAHA15.CZ

HOSTINSKÁ OKÉNKA HOSTIVAŘE

Pojďte s námi na výlet
hostivařskou historií

DEJME DĚTEM ŠANCI

Rozhovor s hercem,
zpěvákem, moderátorem
a skvělým člověkem
Vladimírem Hronem

UŽIJTE SI LÉTO!

HOSTINSKÁ OKÉNKA HOSTIVAŘE

Pojďte s námi na výlet hostivařskou historií. Historií, která prochází hospodskými výčepy, sály a zahrádkami. Pojďme do míst, kam před námi zamířili rolníci i statkáři, výletníci a cestovatelé, hudebníci, divadelníci, spisovatelé, stejně jako vlastenci, politikové nebo vojáci. Rváči i zloději. Každý z nich má co vyprávět, tak s nimi pojďme „na jedno“.

Hostivař bude příští rok slavit 950 let své existence. A protože výročí jsou okamžikem ohlédnutí, budeme se ohlížet i my. Nastavíme zrcadlo do míst, kde probíhal skutečný společenský život vesnice a pozdější městské části. Do míst mnohdy zakouřených a hlučných, občas veselých, občas smutných, do dějiště činů tu dojemně šlechtných, jindy sprostě agresivních. To vše k zrcadlu života neodmyslitelně patří.

„Každou neděli vypravují se zástupy Pražanů do okolí pražského za osvěžením a zábavou. Bývá při tom mnoho rozpaků, kam se vydat, a citelný nedostatek pěkné zábavy. Proto odhodlala se Národní jednota pošumavská spojití příjemné s užitečným a uspořádá v neděli 6. července velký výlet do velkorestaurace pana Pátka v Hostivaři Na kovárně.“ Těmi slovy zval jeden z mnoha spolků na výlet do Hostivaře ještě před velkou válkou. A nebylo divu, že právě sem, kde „blízko pěkného lesa najde obecenstvo ve dvou prostorných zahradách hojnost zábavy při velké hudbě, zpěvu, tanci a kuželkách (nádherné ceny). Ani oblíbený boj konfetový nebude chybět. Jest tedy v zájmu samého obcenstva, aby v neděli směr svých výletů do Hostivaře obrátilo...“ Bylo právě léto roku 1902 a podobné radovánky nabízela Hostivař na každém kroku.

Oznámení.
Dovolím sobě P. T. ctěnému obecenstvu oznámiti, že převzal jsem
hostinec „Bazar“ v Hostivaři,
mající dvě útulné zahrady hostinské, kterých jest možno ctěným spolkům vždy použiti. 1400G
O lazkavou přízeň P. T. ctěného obcenstva prosí v hluboké úctě oddaný
Václav Pele,
hostinský.

Restaurace Zátiší občerstvovala návštěvníky hostivařského údolí, kde v 60. letech minulého století vznikla přehrada

Na posledním groši.
První výčep piva pomocí kyseliny uhličité v Hostivaři.
Tamtěž lze najmonti letní byt o 1 velkém pokoji. 4977
CHUDOMEL, hostinský.

Kdybychom se vrátili o sto padesát let zpátky, asi bychom matku měst nepoznávali. Neodmyslitelné pražské památky, jako Národní muzeum, Národní divadlo, Rudolfinum nebo Obecní dům, byly ještě hudbou budoucnosti. Na Václavském náměstí nestála Myslbezkova socha sv. Václava, na Staroměstském nehléděl zamyšleně do budoucnosti Šalounův Jan Hus. Český národ se však probouzel a poslední léta císařství budou prodchnuta národním duchem jako žádná jiná doba. Vznikaly stovky spolků, po celé zemi se přednášelo o velkých Čechách od prvních králů a světců po první generaci obrozenců. Idea velké slovanské rodiny ještě fungovala, sokolové cvičili, Hlahol zpíval, denně se pořádaly sbírky pro chudé děti, všemožné besedy vzdělávaly, kam až zmírněná cenzura povolila.

Majitelé Kovandovi před hotelem
a hospodou U Milionu

Hostivař si musela na připojení ku Praze ještě počkat, ale pražský vlastenecký život se zde bedlivě sledoval a doplňoval. A kde že se „žilo“? Kostel byl duchovní oporou vesnice, jejím morálním okem. Ale kde se pořádaly každonedělní tancovačky, ale také posvícenské,

Hostinec Na Kovárně neboli hostinec
a kovárna současně stály na Kozinově
náměstí od 14. století

„...rozhlížel jsem se po tvářích hostů, a ano, žádný blábol, žádný hospodský kec, někdy tahle ukřičená hospůdka je maličká univerzita, kde pod dojmem piva si lidé říkají příběhy a události, které zraňují duši, a nad hlavou v podobě cigaretového kouře se vznášejí veliký otazník absurdnosti a podivuhodnosti lidského života...“ napsal jednou Bohumil Hrabal. Nechtě nám jsou jeho slova inspirací pro další řádky.

Na Kovárně, Na Budíně, U Milionu, U Koruny, Na Kačabce, Karasovy sklepy, U Vlasty, U Pešautů, U Posledního groše, Bazar, Pod Hradištěm, U Hostivařského nádraží... S paní kronikářkou Marií Zdeňkovou jsme se znovu ponořili do archivů, map, starých tiskovin, vzpomínek obyvatel a celý příští rok budeme čtenářům Hlasatele nabízet seriál věnovaný jednotlivým hostincům, vinárnám i hotelům a restauracím, které spoluutvářely život v naší

Toto reprezentační logo měl Václav Karas
na dopisních papírech i fakturách

Vína z Karasovy vinárny a vinných sklepů
v Hostivaři znal rakouský monarcha i ruský car

dožínkové, mikulášské nebo masopustní zábavy? Kde probíhaly plesy, přednášky s promítáním „světelných obrazů“, kde se vedly tábory lidu, scházela inteligence, probíhala vinobraní, společenské čaje, hrála se divadelní i loutková představení, pořádaly koncerty, taneční kurzy nebo menší sportovní exhibice? Kde se řešila politika, dohadovaly obchody, konaly dražby, kde se ustanovily valné hromady a vedly následné spolkové schůze?

V lesní výletní nebo také zahradní restauraci Pod Hradištěm, ale také Mengrově či Zítkově restaurantu či Na prokšově bývalo živo

městské části. Některá sice už čas smazal z map a další ve stejných domech nahradila jiná odvětví lidských činností, ale existují i takové, které drží už více než stoletou tradici hostinského řemesla.

Dnes už restaurace slouží hlavně odpočinku a zábavě, což měly v popisu práce odjakživa, ale pokusíme se ukázat i jejich jiné role. Kulturní, sociální nebo politické. Možná vás překvapí, na jak bohatou tradici navazují dnes nenápadné hospůdky či bistra V Zátíší, Pod Hrází nebo U Ateliérů. Možná ani netušíte, že jednou z nejdéle existujících hostivařských hospůdek je lokál na vlakovém nádraží, dodnes si držíci nezaměnitelné kouzlo ryzí nádražní putyky.

Zkusíme odkryt lidské příběhy spojené nejen s těmito hospůdkami, podíváme se na jejich majitele, kteří mnohdy patřili k zásadním osobnostem vesnice, vždyť hospůdky vlastnily i rodiny starostů Antonína Švehly nebo Viléma Prokeše. Zjistíme, jak některé podniky významem přesahovaly hranice Hostivaře, takže vinárník Karas byl možná jediným, kdo z Prahy vozil víno na Moravu. Ostatně jeho víno pochválil na Jubilejní výstavě v roce 1891 i arcivévoda Karel Ludvík, bratr císařpána Franze Josefa, a několik lahví se dostalo až na carskou tabuli Mikuláše II.

Uvidíme, jak se do mnoha hostivařských hospůdek vraceli lidé nejen místní, též přespolní z celé Prahy i okolí. „*Proudý výletník v letní době směřují do Hostivaře, odkud posledními*

vlaků v nejlíbeznější náladě vracejí se do Prahy,“ konstatoval jeden z redaktorů Národních listů v roce 1922. Nechyběli mezi nimi ani letci Jan Kašpar a Evžen Čihák či publicista Roman Hašek, bratranec slavnějšího spisovatele Jaroslava. Skrze lidové veselice nahlédneme do života místních obyvatel konce 19. století, kdy byla slovy účastníků podniknuta „*slavnost velkolepá, jakéž není v obci naší pamětníka!*“.

Navštívíme hotel s restaurací, které před krachem zachránil zlínský obuvnický magnát Jan Antonín Baťa. Zajdeme na stejná místa, kde popíjely hvězdy stříbrného plátna Věra Ferbasová či Otomar Korbelář. Dozvíte se, kterou restauraci zatopila hladina hostivařské přehrady či kde se četnická hlídka zabarikádovávala před rozdováděnými hosty. A na který podnik se na konci války málem zřítilo americké bojové letadlo. Zaskočíme do míst, kde jste mohli posedět s panem ministrem Antonínem Švehlou, kde si lidé na koncertě vytleskávali přídavek Kde domov můj šedesát let předtím, než se ze Škroupovy melodie stala národní hymna. Poslechneme si, kde umělci na piano preludovali, na housle hudli a „divoké dřevo lochtali“, kam přijel samotný velikán dechovky, jehož si půjčovala celá Evropa, kolínský kapelník František Kmoch.

Ani to nebude vše. V našem chystaném seriálu se dočtete o kuriozitách, které cestující odborníci učili rolníky obdělávat půdu dynamitem, prozradíme, jak štedře

Antonín Švehla platil útratu, kde vojáci hráli divadlo nebo kde děti dostávaly k jídlu pivo. Dále zjistíte, který podnikatel si nechal sklepy vysekat do skály, aby měly správnou a stálou teplotu. Odkryjeme příběh o krádeži, kvůli které hostivařští vysloužilci málem zvedli zbraně proti šterboholským sousedům. Povypprávíme, kde lidé sbírali zlatky na vysněné Národní divadlo a proč místní „*potomci lupičů a žhářů*“ vybírali peníze na stavbu pomníku mistra Jana Husa. A také zjistíte, že filmaři nesnímali pouze hříšné lidi města pražského Na Kačabce, ale vraceli se do místních hospůdek mnohem častěji. Stejně jako spisovatelé, kteří je zvětšili v mnoha povídkách a románech v čele se slavnými Osudy dobrého vojáka Švejka.

„Plácnu taky ženskou, Švejku, mně je to jedno, to ještě neznáš starýho Vodičku. Jednou v Záběhlicích na Růžovém ostrově nechtěla se mnou jít jedna taková maškara tančit, že prej mám voteklou hubu. Měl jsem pravda hubu vopuchlou, poněvadž jsem právě přišel z jedny taneční zábavy v Hostivaři, ale považ si tu urážku vod tý běhny. Tak tu máte taky jednu, velectěná slečno,“ řek jsem, „aby vám to nebylo líto.“

Podíváme se také do míst, kde se v noci v oknech tiše rozsvítily červené lucerničky pro speciální hosty, zavzpomínáme na pár horkých hlav a létajících židlí i půllitrů, dojdeme k neštěstím, dokonce k vraždám. Ukážeme, kam sahaly prsty StB a kde necitlivé totalitní hospodaření dovedlo ke zkáze slavné podniky kdysi dunící hostivařským životem. V lepším případě k přeměně na sklady, továrny a místa výroby dopisních obálek a pumpiček na kola. V horším až k vynucené demolici. Protože to všechno k životu Hostivaře patří, a není lepšího historického zrcadla než život hostinců a restaurací.

Už brzy se touto cestou vydáme a věříme, že čtenáři Hlasatele s námi. A třeba máte

Vše má svůj konec,
jen dobrá nálada a humor ne
v Hostivaři v hotelu „u Vlasty“
dne 1. a 2. září o posvícení a pěkné hodince. Tanece a hudbu obstará Hukův kvartet „Thalia“, ambrosii a protivínský nektar restaurátor Vojta, 17053

doma i Vy schované staré fotografie místních hostinců, snad některé z nich Vaše rodina dokonce vlastnila či provozovala. Nebo třeba jen pamatujete příběhy s nimi spojené, které by stály za uchování dalším generacím. Neváhejte nás kontaktovat a ozvat se do redakce!

● Lukáš Berný